

Referanser: KM 06/19, MKR 16/19, KR 52/19, MKR 35/19, KR 64/19

Arkivsak: 17/00344-42

Saksdokumenter:

KM 04.1/20 - Høringsoppsummering – forslag til regler for Mellomkirkelig råd

KM 04.2/20 - Regelforslag fra høringen og Kirkerådets forslag til regler

Regler for Mellomkirkelig råd og tilhørende endringer i annet regelverk

Sammendrag

Kirkemøtet 2019 vedtok å be Kirkerådet forberede en sak om nytt regelverk for Mellomkirkelig råd til Kirkemøtet 2020. Et utkast til nytt regelverk har vært på høring hos bispedømmerådene og Bispemøtet.

På bakgrunn av høringen anbefales det at Kirkemøtet vedtar nye regler for Mellomkirkelig råd og enkelte tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden og personalreglementet for Den norske kirke. Kirkerådet foreslår at lederen av Mellomkirkelig råd velges på fritt grunnlag av Kirkemøtet og at fire representanter velges av Kirkemøtet blant Kirkemøtets medlemmer, samt at det i tillegg oppnevnes én ekstra representant fra misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet fastsetter følgende regler for Mellomkirkelig råd:

§ 1. Mellomkirkelig råd

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagråd for økumenisk og internasjonalt samarbeid.

§ 2. Mellomkirkelig råds oppgaver

Mellomkirkelig råd

- a) ivaretar Den norske kirkes medlemskap i økumeniske organisasjoner, avtaler om kirkefelleskap og nasjonale søsterkirkesamarbeid,
- b) arbeider med de teologiske og sosiale sakene som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeidet,

- c) fremmer økumenisk engasjement og samordner kontakt mellom Den norske kirke og andre kirker, på nasjonalt og internasjonalt nivå og
- d) fremmer samarbeid og dialog med andre tros- og livssynssamfunn, på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Rådet kan innenfor sitt mandat komme med uttalelser som rådet selv står for. Rådet kan også bistå Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet i slike saker.

§ 3. Mellomkirkelig råds sammensetning

Rådet består av:

- a) Mellomkirkelig råds leder, valgt av Kirkemøtet.
- b) Fire representanter valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer.
- c) En biskop oppnevnt av Bispemøtet.
- d) Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomité, Det lutherske verdensforbunds råd, Konferansen av europeiske kirkers styre og ett av medlemmene i Norges Kristne Råds styre.
- e) En representant fra henholdsvis Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken og Bibelselskapet. I tillegg kan misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i felleskap utpeke en representant etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Medlemmene etter første ledd bokstav c og e skal være oppnevnt før valget av medlemmene etter bokstav a og b. Kirkemøtets nominasjonskomité forbereder valget av lederen og medlemmene etter bokstav b etter forslag fra bispedømmerådene.

For hvert medlem skal det velges eller oppnevnes ett varamedlem, unntatt for de som er nevnt i første ledd bokstav d.

Ledere i faste underutvalg møter i rådet med tale- og forslagsrett, uten stemmerett.

Rådet kan invitere personer som representerer Den norske kirke i kommisjoner og utvalg i de økumeniske organisasjonene til å møte i rådets møter med talerett.

Medlemmene etter bokstav b, c og e velges og oppnevnes for fire år. Medlemmene etter første ledd bokstav d er medlemmer av rådet så lenge de innehar vervene i de økumeniske organisasjonene.

§ 4. Mellomkirkelig råds leder

Kirkemøtet velger ved særskilt avstemning leder for en periode på to år.

Medlemmer etter § 3 første ledd bokstav e er utelukket fra å bli valgt.

Hvis lederen tilhører § 3 første ledd bokstav d og trer ut av vervet i en økumeniske organisasjon i løpet av toårsperioden, fortsetter vedkommende som medlem og leder av rådet ut den toårsperioden vedkommende er valgt for.

Leder kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden.

Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.

§ 5. Oppnevning og nominasjon til økumeniske organisasjoner

Rådet skal legge frem for Kirkerådet forslag til delegater til generalforsamlinger og større møter i de økumeniske organisasjoner og kandidater til av de styrende organer i disse organisasjonene.

§ 6. Arbeidsutvalg

Rådet skal ha et arbeidsutvalg som består av leder, nestleder, Bispemøtets representant og et rådsmedlem valgt av rådet.

§ 7. Mindre endringer. Ikrafttredelse.

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket.
Reglene trer i kraft fra valget på Kirkemøtet 2020. Fra samme tidspunkt oppheves statutter for Mellomkirkelig råd.

2. I Kirkemøtets forretningsorden gjøres følgende endringer:

I

§ 1-4 første og annet ledd skal lyde:

Med tale- og forslagsrett møter:

- leder av Mellomkirkelig råd, såfremt vedkommende ikke er valgt medlem av Kirkemøtet,
- 4 representanter for Ungdommens kirkemøte,
- 1 representant for hver av de tre teologiske fakultetene, oppnevnt av fakultetet selv,
- første varamedlem for døvemenighetenes medlem i Oslo bispedømmeråd,
- avtroppende medlemmer av Kirkerådet.

Med talerett møter:

- Kirkerådets direktør,
- *generalsekretæren* i Samisk kirkeråd, og
- én representant fra hvert kirkesamfunn som Den norske kirke har kirkefellesskap med.

§ 1-6 skal lyde:

§ 1-6. *Invitasjon av gjester*

Kirkerådet *inviterer aktuelle* gjester til å delta under hele eller deler av Kirkemøtet.

II

Endringene trer i kraft straks.

3. I Personalreglement for Den norske kirke gjøres følgende endringer:

I

§ 12 *åttende ledd skal lyde:*

Ved intervju av søkere til stilling som generalsekretær Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør skal leder eller annet medlem av henholdsvis Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd delta.

§ 14 *fjerde ledd skal lyde:*

Ved tilsetting av generalsekretær for Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør har henholdsvis Samisk kirkeråds arbeidsutvalg og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg anledning til å gi uttalelse om hvilke tre personer blant søkerne rådet ønsker tilsatt.

II

Endringene trer i kraft straks.

Saksorientering

1. Innledning

Mellomkirkelig råd sin rolle i Den norske kirkes nasjonale rådsstruktur har vært tematisert ved en rekke anledninger de senere år. Endringer i kirke- og samfunnsliv har ført til at økumenisk og interreligiøst arbeid i økende grad angår alle kirkens arbeidsområder, og derfor er det naturlig å knytte nasjonale og internasjonale spørsmål tettere sammen også strukturelt. Det er samtidig behov for en forenkling og effektivisering av den nasjonale rådsstrukturen. Endrede relasjoner mellom stat og kirke fra 2017 og arbeidet med ny kirkeordning har gitt saken ny aktualitet.

I høringen om kirkeordning for Den norske kirke høsten 2018 foreslo Kirkerådet en ny organisering av Den norske kirkes økumeniske og internasjonale samarbeid som innebærer at Mellomkirkelig råds rolle som fagutvalg styrkes. Forslaget medførte at organet får en tydeligere faglig rolle, samtidig som den demokratiske forankringen til saksfeltet ble foreslått videreført gjennom oppnevning til rådet og at viktige beslutninger fattes av Kirkerådet eller Kirkemøtet, avhengig av sakstype.

Kirkemøtet 2019 tok ikke stilling til spørsmålet, men vedtok å be Kirkerådet forberede en sak om nytt regelverk for Mellomkirkelig råd til Kirkemøtet 2020. Som et ledd i denne forberedelsen ble det utarbeidet et forslag til et nytt og forenklet regelverk for Mellomkirkelig råd som Kirkerådet sendte på høring 19. september 2019 med høringsfrist 1. november 2019. Det kom inn 13 hørings svar fra 15 instanser – elleve bispedømmeråd, to biskoper, NMS og Bispemøtet.

Etter gjeldende regler skal endringer i statutter for Mellomkirkelig råd vedtas av Kirkemøtet etter innstilling fra Mellomkirkelig råd og Kirkerådet. Saken ble derfor behandlet av Mellomkirkelig råd i 26.–27. november 2019 og av Kirkerådet 5.–6. desember.

Mellomkirkelig råd fattet følgende vedtak:

Mellomkirkelig råd gir sin tilslutning til forslag til nytt regelverk for Mellomkirkelig råd slik det foreligger i kirkerådssak 52/19.

Enstemmig vedtatt.

Kirkerådet støttet også forslaget til vedtak med en endring til § 2 annet ledd. Formuleringen i direktørens forslag til vedtak var som følger:

Rådet kan innenfor sitt mandat komme med uttalelser som rådet selv står for, eller forberede slike for Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet.

Helga Haugland Byfuglien foreslo å endre dette til følgende:

Rådet kan innenfor sitt mandat komme med uttalelser som rådet selv står for. Rådet kan også bistå Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet i slike saker.

Direktøren endret sitt forslag til vedtak i samsvar med forslaget. Med denne endringen ble forslaget enstemmig vedtatt av Kirkerådet.

1.1 Dagens ordning

Tidlig på 1950-tallet ble Mellomkirkelig Institutt etablert som et utvalg knyttet til Bispemøtet for å ivareta Den norske kirkes medlemskap i de da nystiftede økumeniske organisasjonene Det lutherske verdensforbund og Kirkenes verdensråd. I 1971 ble Mellomkirkelig råd etablert ved en sammenslåing av Mellomkirkelig Institutt og Nasjonalkomiteen for Det lutherske verdensforbund. Da Kirkemøtet ble opprettet i 1984, ble Mellomkirkelig råd lagt inn under Kirkemøtet.

Dagens Mellomkirkelig råd, med statutter vedtatt av Kirkemøtet, er Kirkemøtets organ for økumeniske og internasjonale spørsmål. Mellomkirkelig råd er underlagt Kirkerådets instruksjonsmyndighet, jf. kirkelovens forarbeider¹.

I 1992 ble sekretariatene til Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd slått sammen til ett felles sekretariat, og etter en omorganisering av sekretariatet i 2019 inngår Mellomkirkelig råds sekretariat i avdeling for kirkefag og økumenikk i Kirkerådets administrasjon. Internasjonal direktør i Kirkerådet fungerer også som generalsekretær for Mellomkirkelig råd.

1.2 Tid for ny organisering

Rammebetingelsene er betydelig endret siden Mellomkirkelig råd ble etablert som et sentralkirkelig råd i 1984:

- Norge er i økende grad et globalt orientert samfunn. Det gir i dag liten mening å skille mellom lokale, nasjonale og internasjonale spørsmål.
- Norge er blitt et flerreligiøst samfunn, og økumenikk og religionsdialog angår kirken på alle nivåer.
- Kirken i Norge endrer seg og blir mer mangfoldig, og Den norske kirke må finne sin rolle i samspill med andre kirkesamfunn og kristne menigheter og organisasjoner. Økumenisk samarbeid – både nasjonalt og lokalt – blir mer aktuelt.
- Det er nye aktører på banen. Etableringen av Norges Kristne Råd og Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn endrer rollen og oppgavene til Mellomkirkelig råd.
- Nye kommunikasjonsformer muliggjør andre former for samhandling mellom de økumeniske organisasjonene og andre samarbeidspartnere og Den norske kirke på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.
- Opprettelse av fast preses tydeliggjør behovet for å avklare økumenisk ansvar og representasjon i kirkens ledelse.

Dette har bidratt til en økende erkjennelse i Den norske kirke om at internasjonalt samarbeid, økumenikk og interreligiøse arbeidsområder angår *hele* kirken. Mellomkirkelig råds tradisjonelle arbeidsfelt er blitt allemannseie.

¹ «Etter fjerde ledd kan Kirkemøtet oppnevne råd og utvalg til å ivareta oppgaver som hører inn under Kirkemøtet. Det gjelder i dag Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd. Disse er underlagt Kirkemøtet og kan instrueres av Kirkerådet som har det overordnede ansvar for å forberede saker som skal behandles av Kirkemøtet, iverksette dets beslutninger og lede arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger, jf. lovforslaget § 25 annet ledd» (Ot.prp. nr. 64 (1994-1995), side 59).

Menighetene er en del av lokalsamfunn hvor klimautfordringer, religiøst mangfold og integrering av flyktninger står på dagsorden. Det globale og lokale glir over i hverandre. Gjennom Den norske kirkes medlemskap i internasjonale økumeniske organisasjoner og søsterkirkesamarbeid får Mellomkirkelig råd tilgang til ressurser som skal komme lokale menigheter til gode, samtidig som norske erfaringer kan bidra til å styrke den verdensvide kirken.

Samtidig har relasjonsendringene mellom stat og Den norske kirke, særlig fra 1. januar 2017, medført noen større endringer i statens relasjoner til Den norske kirke. Tidligere var det kirkens nasjonale organer, identifisert ved for eksempel Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Bispemøtet eller Kirkemøtet, som ble ansett som høringsinstanser. Etter relasjonsendringene opplever en at både statlige organer og media er mer opptatt av å høre hva Den norske kirke mener, enn hva ulike nasjonale organer innen Den norske kirke mener. I forbindelse med endringene i kirkeloven fra 1. januar 2017, uttalte departementet for eksempel at «når det etableres et rettssubjekt for Den norske kirke som Kirkemøtet opptre på vegne av, kan det etter departementets syn ikke være andre enn Kirkerådet som ivaretar rollen som det utøvende organet for Kirkemøtet» (Kulturdepartementets høringsdokument til Kirkemøtet 3. mars 2015 side 45). Dette kan tilsi at Mellomkirkelig råds rolle som et fagorgan bør rendyrkes, samtidig som Kirkerådets overordnede ansvar som Kirkemøtets utøvende organ også for dette fagområdet tydeliggjøres.

Den norske kirke møter større krav til forenkling og gjennomtenkning av hva en bruker ressursene sine på. Dette gjelder både i organiseringen av kirken lokalt, men også på nasjonalt nivå. I dagens organisering av Mellomkirkelig råd brukes mye tid og ressurser på parallell saksbehandling og møtevirksomhet i rådsstrukturen.

Statuttene for Mellomkirkelig råd ble først vedtatt i 1985 (sak KM 23/85). Forrige større revisjon, med unntak av mindre endringer, ble fortatt av Kirkemøtet i 2006 (sak KM 10/06), og også den gang ble mange av bestemmelsene fra tidligere videreført. Kirkerådet ser derfor et behov for å gjennomgå regelverket med sikte på å oppdatere det til dagens situasjon.

Den norske kirke trenger et nasjonalt fagorgan som ivaretar internasjonalt og økumenisk samarbeid. Forholdene som er nevnt overfor tilsier at Mellomkirkelig råd videreføres, men at regelverket justeres slik at det er bedre tilpasset dagens virkelighet.

Et oppdatert regelverk skal bidra til å styrke fagfeltet og integrere økumenisk og internasjonalt arbeid bedre i Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtets arbeid. Det er et mål at disse organene skal holdes bedre orientert og behandle flere saker fra det internasjonale og økumeniske arbeidet enn i dag.

Man er allerede godt i gang med økende tverrfaglig samarbeid i det felles sekretariatet og i samarbeid med Bispemøtet. Mellomkirkelig råd vil ved sin nye sammensetning og forenklete regelverk, forhåpentligvis bli et råd som kan arbeide mer fleksibelt og med enda større faglig grundighet enn tilfelle er i dag. Det er et mål å forenkle strukturer og arbeidsformer for å frigjøre ressurser til å styrke *innholdet* i Mellomkirkelig råds arbeidsoppgaver.

2. Gjennomgang av regelverket med forslag til endringer

2.1 Innledende bestemmelse

De gjeldende statutter for Mellomkirkelig råd blir innledet med følgende bestemmelse:

§ 1. Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (Rådet) er Kirkemøtets organ for økumeniske og internasjonale spørsmål.

Rådet er opprettet som et utvalg i medhold av kirkeloven § 24 femte ledd.

Rådet utfører oppgaver som pålegges av Kirkemøtet og koordinerer disse med Kirkerådet og Samisk kirkeråd, samt med Bispemøtet.

Henvisningen til kirkeloven § 24 femte ledd er ikke lenger riktig, da det aktuelle leddet ble opphevet fra 1. januar 2017 som følge av at det var ansett som overflødig. Kirkeloven vil dessuten oppheves når ny trossamfunnslov trer i kraft. Det foreslås å presisere at Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagråd for økumenisk og internasjonalt samarbeid, for å tydeliggjøre at Mellomkirkelig råd ivaretar oppgavene på vegne av hele kirken (trossamfunnet Den norske kirke).

Ved at Kirkemøtet fastsetter regelverket for Mellomkirkelig råd, inkludert mandat, sammensetning og oppnevning, understrekes det at rådet fortsatt vil ha en forankring i Kirkemøtet, samtidig som rådets rolle som fagorgan tydeliggjøres. Denne tydeliggjøringen kan skje uavhengig av om bispedømmenes representanter velges av Kirkerådet eller Kirkemøtet. Den demokratiske forankringen sikres også ved at de som er medlemmer i Mellomkirkelig råd gjennom sine verv i økumeniske organisasjoner, er demokratisk valgt.

Oslo bispedømmeråd ba i høringen Kirkerådet vurdere «å finne et navn på Mellomkirkelig råd som bedre kommuniserer rådets ansvarsområde». I høringen er det ellers ingen som har tatt til ordet for å endre navnet til Mellomkirkelig råd. Navnet representerer også en historie og er kjent i flere kretser i samfunnet. Kirkerådet vurderer det derfor ikke som aktuelt å fremme forslag om å endre navnet.

Kirkerådet foreslår derfor at bestemmelsen forenkles slik at den lyder som følger:

§ 1. *Mellomkirkelig råd*

Mellomkirkelig råd er Den norske kirkes fagråd for økumenisk og internasjonalt samarbeid.

2.2 Mellomkirkelig råds oppgaver – mandat

De gjeldende statutter for Mellomkirkelig råd slår i § 2 fast at rådet har følgende mandat:

§ 2. Rådets hovedoppgaver er:

- a. Å samordne og fremme kontakt og fellesskap mellom Den norske kirke og andre kirker i Norge og i utlandet.
- b. Å ivareta Den norske kirkes medlemskap i internasjonale kirkefellesskap og økumeniske organer.

- c. Å sørge for at Den norske kirke ivaretar sine oppgaver etter avtaler om kirkefelleskap og partnerskap med andre kirker, blant annet i samarbeid med bispedømmene.
- d. Å fremme kontakt og samarbeid med andre tros- og livssynssamfunn i Norge og bidra til dialog mellom mennesker av ulik tro lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- e. Å arbeide med de teologiske og sosialetiske spørsmål som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeid og avgi uttalelser som rådet selv står for, eller forberede uttalelser for Kirkemøtet
- f. Å fremme økumenisk kunnskap og engasjement i Den norske kirkes menigheter og bistå ved opprettelsen av lokale felleskirkelige råd.

Listen over oppgaver har i hovedsak vært den samme siden Mellomkirkelig råd ble lagt under Kirkemøtet i 1984. Det bør foretas en oppdatering og noen språklige forenklinger. Det anses som unødvendig å spesifisere saksområder, men heller ta inn noen overordnede beskrivelser av oppgavene.

Bestemmelsene om å bistå ved opprettelsen av lokale felleskirkelige råd er noe som i dag hører til Norges Kristne Råds ansvarsområde.

Det ble i høringsnotatet foreslått at rådet innenfor sitt mandat kan komme med uttalelser som rådet selv står for, eller forberede slike for Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet.

Eksempler på rådets egne uttalelser kan være høringssvar til økumeniske organisasjoner som er forankret i Den norske kirkes lære og tidligere vedtak. Det kan være kommentarer eller konkretiseringer i aktuelle saker hvor man bygger på vedtak fra Kirkemøtet eller andre organer. Det kan for eksempel dreie seg om menneskerettighetsforhold eller klimasaker hvor Kirkemøtet har gitt et klart mandat.

Saker av prinsipiell karakter og hvor det ikke foreligger tidligere overordnede retningslinjer, bør forberedes for vedtak i Kirkemøtet, Kirkerådet eller Bispemøtet, avhengig av sakens karakter.

Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste representative organ og har det overordnede ansvaret for å ivareta trossamfunnet Den norske kirkes økumeniske oppgaver og internasjonale samarbeid, jf. kirkeoven § 24 annet ledd (i dag) og kirkeordningen § 28 første ledd (i fremtiden). Kirkerådet vil som Kirkemøtets utøvende organ lede kirkens arbeid på nasjonalt nivå, herunder ha ansvar for å fatte beslutninger om økumenisk og internasjonalt samarbeid i saker som ikke avgjøres av Kirkemøtet eller Bispemøtet. Bispemøtet og biskopenes ansvar for lære og kirkens enhet tilsier at en del saker behandles av Bispemøtet. Dette er allerede praksis i dag.

I høringen foreslo Bjørgvin bispedømmeråd å ta inn «lokalt» foran «nasjonalt og internasjonalt nivå» i § 2 første ledd bokstav c og d, for å «i større grad bidreg til å styrkje den lokale økumeniske dialogen i vår kyrkje.» Hamar bispedømmeråd mente det «bør vurderes om ordet «ivaretar» kan erstattes med et annet ord ettersom MKR nå vil være et fagråd». Når det gjelder spørsmålet om å ta inn «lokalt», vises det til at lokale felleskirkelige råd hører til Norges Kristne Råds ansvarsområde. Det vurderes dessuten som nødvendig å fokusere arbeidet til Mellomkirkelig råd primært til det nasjonale og internasjonale økumeniske samarbeidet. Videre legges det til grunn at ordet «ivaretar» fortsatt kan brukes i den aktuelle bestemmelsen, selv om rådet fortsatt vil være et fagråd.

I etterkant av høringen har Kirkerådet funnet det hensiktsmessig å fremme en endring, ved å presisere at rådet innenfor sitt mandat kan komme med uttalelser som rådet selv står for, i tillegg til at det også kan bistå Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet i slike saker. Dette tydeliggjør at rådet kan bistå disse organene i slike saker, uten at det trenger å være snakk om å komme med uttalelser.

På denne bakgrunn foreslår Kirkerådet følgende mandat for Mellomkirkelig råd:

§ 2. Mellomkirkelig råds oppgaver

Mellomkirkelig råd

- a) ivaretar Den norske kirkes medlemskap i økumeniske organisasjoner, avtaler om kirkefelleskap og nasjonale søsterkirkesamarbeid,
- b) arbeider med de teologiske og sosialetiske sakene som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeidet,
- c) fremmer økumenisk engasjement og samordner kontakt mellom Den norske kirke og andre kirker, på nasjonalt og internasjonalt nivå og
- d) fremmer samarbeid og dialog med andre tros- og livssynssamfunn, nasjonalt og internasjonalt.

Rådet kan innenfor sitt mandat komme med uttalelser som rådet selv står for. Rådet kan også bistå Kirkemøtet, Kirkerådet og Bispemøtet i slike saker.

2.3 Mellomkirkelig råds sammensetning

De gjeldende statuttene for Mellomkirkelig råd fastsetter følgende sammensetning for rådet:

§ 5. Rådet består av

- a. En representant for hvert bispedømme, etter forslag fra bispedømmerådet, valgt av Kirkemøtet. For hver av representantene velges en vararepresentant fra samme bispedømme.
- b. En representant for Kirkens Nødhjelp med vararepresentant. Disse velges av Kirkens Nødhjelps styre.
- c. En biskop med vararepresentant oppnevnt av Bispemøtet.
- d. Den norske kirkes medlem(mer) av Det lutherske verdensforbunds råd.
- e. Den norske kirkes medlem(mer) av Kirkenes verdensråds sentralkomité.
- f. Den norske kirkes medlem(mer) av Konferansen av europeiske kirkers sentralkomité.

Representantene i pkt a velges for fire år av gangen med mulighet til gjenvalg.

Representantene i pkt b–c oppnevnes for fire år av gangen.

Rådet trer i funksjon umiddelbart etter Kirkemøtet hvor valget har funnet sted.

Ledere i faste underutvalg møter i Rådet uten stemmerett.

2.3.1 Antall medlemmer i rådet

Som det fremgår av § 5 var det i siste del av perioden 2016–2020 15 faste medlemmer. De senere år har det på det meste vært 17 medlemmer. Tallet avhenger av antallet medlemmer fra Den norske kirke som er valgt som medlemmer av økumeniske organisasjoners styrende organer.

Kirkerådet foreslo i høringsnotatet å redusere antallet medlemmer av rådet sammenlignet med i dag. Reduksjonen foreslås gjort blant representantene fra bispedømmene. Det ene forslaget, alternativ 1A, innebar en reduksjon fra dagens elleve representanter til fire representanter. Alternativ 1B innebar en reduksjon fra dagens elleve representanter til en leder og fire representanter. Alternativ 2 innebar en reduksjon fra elleve til seks representanter.

Samtidig foreslo Kirkerådet også noen andre endringer. Kirkerådet så det som hensiktsmessig at ikke bare Kirkens Nødhjelp, men også andre viktige partnere bør bli representert i rådet for å bringe med seg sin fagkompetanse og samordne Den norske kirkes internasjonale og økumeniske samarbeid. Dette gjelder Sjømannskirken og Bibelselskapet, som begge har et utstrakt internasjonalt samarbeid og hvor Den norske kirke er representert i henholdsvis generalforsamling og representantskap. Kirkerådet la til grunn at det bør være en slik klar tilknytning mellom Den norske kirke og slike organisasjoner.

I tillegg mente Kirkerådet at ex officio medlemmene bør utvides til også å inkludere ett av Den norske kirkes styremedlemmer i Norges Kristne Råd. Den norske kirke har i dag tre medlemmer i styret til Norges Kristne Råd. Det vil ikke være naturlig at alle disse også skal bli medlemmer av Mellomkirkelig råd, men ett av dem bør bli det for å samordne nasjonal og internasjonal økumenikk. Det legges til grunn at Kirkerådet avgjør hvilket av styremedlemmene som skal sitte i Mellomkirkelig råd i forbindelse med oppnevningen til Norges Kristne Råd.

Forslaget innebærer en reduksjon av antall medlemmer fra dagens ca. 16 medlemmer til ca. 13 medlemmer i alternativ 1A. Alternativ 2 innebærer en liten reduksjon fra ca. 16 medlemmer til ca. 15 medlemmer.

Avhengig av hvilken løsning Kirkemøtet går inn for under 2.4, vil lederen i Mellomkirkelig råd enten inngå i antallet medlemmer eller komme i tillegg.

Kirkerådet ba høringsinstansene om å komme med innspill til forslaget om antall medlemmer i rådet.

Fem bispedømmeråd og to biskoper tok i høringen til orde for at antallet representanter fra bispedømmene bør reduseres til fire, mens seks bispedømmeråd tok til orde for at det bør være seks slike representanter. Et flertall av høringsinstansene tok til orde for at misjonsorganisasjonene blir representert i Mellomkirkelig råd. Det var ellers enkelte kritiske innspill til å utvide Mellomkirkelig råd med medlemmer fra Sjømannskirken og Bibelselskapet. To bispedømmeråd tok til orde for at Bispemøtets representasjon i Mellomkirkelig råd bør utvides, slik at preses og en biskop oppnevnt av Bispemøtet sitter i rådet.

Det legges til grunn at medlemmene av Mellomkirkelig råd vil være å regne som kirkelige ombud etter den nye kirkeordningen. Det innebærer at det vil være et krav om medlemskap i Den norske kirke for å kunne sitte som medlemmer i rådet.

2.3.2 Representantene fra bispedømmene –oppnevning i Kirkerådet eller valg i Kirkemøtet

I høringen var det utarbeidet to alternative forslag til ordninger med tanke på hvem som skal utpeke representantene fra bispedømmene i Mellomkirkelig råd.

Alternativ 1 innebar at de fire representantene fra bispedømmene oppnevnes av **Kirkerådet**. Det ville innebære at rådets demokratiske forankring – foruten at regelverket er fastsatt i Kirkemøtet – blir i Kirkerådet, Kirkemøtets utøvende organ. Dette alternativet ville kunne tydeliggjøre at Mellomkirkelig råd er underlagt Kirkerådet. Alternativet innebærer videre at både ex officio-medlemmene i styrende organer i økumeniske organisasjoner og representantene fra bispedømmene for sin forankring i samme organ, dvs. Kirkerådet, jf. nedenfor i avsnitt 2.5. I tillegg til å bidra til en forenkling, bidrar dette alternativet tendensen til å avlaste Kirkemøtet fra å foreta oppnevninger i tråd med Kirkemøtets vedtak om Kirkemøtets oppnevningspraksis fra 2011 (sak KM 13/11). Dette alternativet har to underalternativ, ett hvor lederen oppnevnes av Kirkerådet (A) og ett hvor lederen fortsatt velges av Kirkemøtet (B).

Alternativ 2 innebar at seks representanter fortsatt skal velges av **Kirkemøtet**. Representantene skal velges av og blant Kirkemøtets medlemmer. Dette alternativet innebærer i større grad en kontinuitet til dagens ordning, ved at representantene fra velges av Kirkemøtet. Alternativet innebærer at disse seks medlemmenes demokratiske forankring blir i Kirkemøtet, mens ex officio-medlemmenes forankring forblir i Kirkerådet. Mellomkirkelig råd ville fortsatt – som i dag – være underlagt Kirkerådets instruksjonsmyndighet.

Kirkerådet hadde i høringsnotatet ikke tatt stilling til alternativene.

Videre var det et spørsmål om det burde være et krav om at representantene fra bispedømmene skulle være medlemmer av Kirkemøtet eller ikke.

Et klart flertall av høringsinstansene gikk inn for at representantene fra bispedømmene velges av Kirkemøtet. Tre høringsinstanser, inkludert Bispemøtet, mente at Mellomkirkelig råd bør oppnevnes. Videre var det et klart flertall i høringen for at medlemmene fra bispedømmerådene burde være medlemmer av bispedømmerådet/Kirkemøtet, med unntak av lederen av Mellomkirkelig råd (se kapittel 2.4).

2.3.3 Øvrige bestemmelser knyttet til Mellomkirkelig råds sammensetning

Kirkerådet foreslo i høringsnotatet å videreføre bestemmelsen om at ledere i faste underutvalg møter i rådet med tale- og forslagsrett, uten stemmerett. Det dreier seg i dag om lederne i Teologisk nemnd og Komiteen for internasjonale spørsmål.

Samtidig foreslo Kirkerådet at rådet kan invitere personer som representerer Den norske kirke i kommisjoner og utvalg i de økumeniske organisasjonene til å møte i rådets møter med talerett, for å samordne Den norske kirkes representasjon i de økumeniske organisasjonene. Praksis de senere årene har vært at det har vært holdt et årlig samordningsmøte med disse representantene, noen ganger i tilknytning til Mellomkirkelig råds møte. Nå foreslås det å invitere disse representantene til et av rådets møter, for å forenkle og redusere antall møter. Dette vil også kunne bidra til å trekke de mer inn i rådets arbeid.

Dette er strengt tatt ikke bestemmelser som er direkte nødvendig å ha med i regelverket, men i kirkeloven og andre regelverk gitt av Kirkemøtet er det vanlig å ta inn bestemmelser om hvem andre enn organets medlemmer som har mulighet til å ta del i organets forhandlinger, uten stemmerett. Se for eksempel kirkeordningen §§ 9 sjette ledd og 15 sjette ledd. Det foreslås derfor tatt med her også.

Enkelte høringsinstanser tok til orde for at Mellomkirkelig råds mandat og rolle bør ses i sammenheng med mandat for Teologisk nemnd og Komiteen for internasjonale spørsmål. Dette er spørsmål som vil være naturlig å vurdere, uten at vurderingen av dette trenger å inngå i regelverket som fastsettes av Kirkemøtet. Det blir etter dette opp til Mellomkirkelig råd og Kirkerådet å vurdere dette nærmere.

2.3.4 Forslag til sammensetning i lys av høringen

Kirkerådet hadde i høringsnotatet utarbeidet følgende to alternative bestemmelser om rådets sammensetning, avhengig av om det er Kirkerådet eller Kirkemøtet som oppnevner eller velger representantene fra bispedømmene. Alternativ 1 inneholdt to underalternativer (A og B), avhengig av om leder velges av Kirkemøtet eller ikke (se 2.4).

På bakgrunn av innspillene fra høringen foreslås det at Kirkemøtet bør velge representantene fra bispedømmene blant Kirkemøtets medlemmer. Høringsinstansene er delt i spørsmålet om det bør velges fire eller seks representanter fra bispedømmene. Det foreslås derfor en mellomløsning, hvor Kirkemøtet velger leder og fire representanter. Det innebærer med andre ord at leder ikke må velges blant representantene valgt av Kirkemøtet eller de andre medlemmene av Kirkemøtet, men kan velges på fritt grunnlag (se kapittel 2.4).

Forslaget om også å gi Sjømannskirken og Bibelselskapet plass i Mellomkirkelig råd, opprettholdes for å la disse organisasjonenes kompetanse komme rådet til gode. I tillegg foreslås det at misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i felleskap kan utpeke en representant etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet. Grunnen til at forslaget utformes på denne måten, er som nevnt at Samarbeidsrådet for menighet og misjon er under evaluering, og det anses som lite hensiktsmessig å fastsette bestemmelser i regelverk gitt av Kirkemøtet som forutsetter den nåværende organiseringen av samarbeidet mellom Den norske kirke og misjonsorganisasjonene.

Det foreslås å opprettholde forslaget om at det velges eller oppnevnes ett varamedlem per medlem. Det bør ikke gis nærmere begrensinger på hvordan Kirkemøtet foretar valget, men det legges til grunn at nominasjonskomiteen og valgkomiteen vil gjøre en jobb for å sikre at medlemmene og varamedlemmene kommer fra forskjellige bispedømmer. Det vil åpne for at flere bispedømmer vil kunne møte i rådet enn om det var valgt varamedlemmer i prioritert rekkefølge.

Etter dette lyder forslaget til sammensetning som følger:

§ 3. Mellomkirkelig råds sammensetning

Rådet består av:

- a) Mellomkirkelig råds leder, valgt av Kirkemøtet.
- b) Fire representanter valgt av og blant Kirkemøtets medlemmer.
- c) En biskop oppnevnt av Bispemøtet.
- d) Den norske kirkes medlemmer i Kirkenes verdensråds sentralkomité, Det lutherske verdensforbunds råd, Konferansen av europeiske kirkers styre og ett av medlemmene i Norges Kristne Råds styre.
- e) En representant fra henholdsvis Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken og Bibelselskapet. I tillegg kan misjonsorganisasjonene tilknyttet Den norske kirke i felleskap utpeke en representant etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkerådet.

Medlemmene etter første ledd bokstav c og e skal være oppnevnt før valget av medlemmene etter bokstav a og b. Kirkemøtets nominasjonskomité

forbereder valget av lederen etter bokstav a og medlemmene etter bokstav b etter forslag fra bispedømmerådene.

For hvert medlem skal det velges eller oppnevnes ett varamedlem, unntatt for de som er nevnt i første ledd bokstav d.

Ledere i faste underutvalg møter i rådet med tale- og forslagsrett, uten stemmerett.

Rådet kan invitere personer som representerer Den norske kirke i kommisjoner og utvalg i de økumeniske organisasjonene til å møte i rådets møter med talerett.

Medlemmene etter bokstav b, c og e velges og oppnevnes for fire år. Medlemmene etter første ledd bokstav d er medlemmer av rådet så lenge de innehar vervene i de økumeniske organisasjonene.

2.4 Mellomkirkelig råds leder

De gjeldende statutter for Mellomkirkelig råd har følgende bestemmelser om valg av leder:

§ 6. Kirkemøtet velger ved særskilt avstemning leder for en periode på to år. Den som velges til leder, er samtidig valgt til medlem av Rådet for en periode på 4 år, med mindre lederen faller inn under § 5 e–g.²

Leder kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden. Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.

Såfremt lederen ikke er medlem av Kirkemøtet, møter lederen på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett. Lederen møter fast i Kirkerådet med tale- og forslagsrett. Nestlederen er vararepresentant.

Det foreslås å videreføre ordningen med at leder velges for en periode for to år. Samtidig foreslås det å presisere at representantene fra Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken, Bibelselskapet og misjonsorganisasjonene, er utelukket fra å bli valgt.

Valg eller oppnevning av Mellomkirkelig råds leder må ses i sammenheng med rådets sammensetning. Av den grunn var det i høringsnotatet utarbeidet tre alternative forslag til bestemmelser: 1A) Kirkerådet oppnevner representantene fra bispedømmene og leder, 1B) Kirkerådet oppnevner representantene fra bispedømmene, mens Kirkemøtet velger leder og 2) Kirkemøtet velger representantene fra bispedømmene og leder. I alternativ 1A og alternativ 2 var det foreslått at lederen måtte oppnevnes blant medlemmene etter § 3 første ledd bokstav a, b eller c. I alternativ 1B var lederen ført med en egen bokstav i § 3 første ledd for å tydeliggjøre at Mellomkirkelig råds leder kunne velges på fritt grunnlag.

I tillegg foreslo Kirkerådet å presisere at hvis lederen tilhører ex officio-medlemmene og trer ut av vervet i en økumenisk organisasjon i løpet av toårsperioden, fortsetter vedkommende som medlem og leder av rådet ut den toårsperioden vedkommende er valgt for. Den norske kirkes representanter til økumeniske organisasjoner bli valgt i henhold til disse organisasjonenes valgperioder, som kan være alt fra to til åtte år. Disse valgperiodene vil ikke nødvendigvis samsvare med Mellomkirkelig råds valgperiode. For å hindre at en leder må tre ut av rådet midt i rådets valgperiode hvis vedkommende går ut av vervet i en økumenisk organisasjon, foreslås det å ta inn en

² Her er det ment bokstav d–f. I samband med at Kirkemøtet i 2015 opphevet § 5 første ledd bokstav b), glemte Kirkemøtet å endre henvisningene i § 6 første ledd. Siden det var en åpenbar uteglemmelse, skal henvisningen leses som om det står «med mindre lederen faller inn under § 5 d–f».

særregel som presiserer at vedkommende fortsetter som medlem og leder av rådet ut den toårsperioden vedkommende er valgt for.

Forutsatt at Mellomkirkelig råds leder velges av Kirkemøtet, foreslo Kirkerådet i høringen at vedkommende fortsatt møter i Kirkemøtet og i Kirkerådet med tale- og forslagsrett. I regelverket for Mellomkirkelig råd foreslås det likevel å ta bort henvisningene til at Mellomkirkelig råds leder møter i Kirkemøtet og Kirkerådet. Det er fordi det er henholdsvis Kirkemøtets forretningsorden og regler for Kirkerådets virksomhet som er de primære kildene som regulerer dette. Selv om det er pedagogiske hensyn som kan tale for at det også gjengis i regelverket for Mellomkirkelig råd, mener Kirkerådet det i dette tilfelle er unødvendig å gjenta samme regel i flere regelverk. Av forenklingshensyn, foreslås det derfor at dette ikke gjentas i dette regelverket.

Det var et klart flertall i høringen som gikk inn for at leder av Mellomkirkelig råd bør velges av Kirkemøtet. Flere høringsinstanser tok også til orde for at lederen bør velges av Kirkemøtet på fritt grunnlag, slik at vedkommende ikke trenger å velges blant de som har sete i bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Som det fremgår ovenfor i kapittel 2.3.4, foreslås det at Kirkemøtet velger Mellomkirkelig råds leder på fritt grunnlag. Selv om lederen av Mellomkirkelig råd har fått en egen bokstav i § 3 første ledd, legges det til grunn at det er mulig for Kirkemøtet å velge et av medlemmene etter § 3 første ledd bokstav c og d som leder, dersom det er ønskelig. Siden lederen av Mellomkirkelig råd er medlem av rådet i sin funksjon som leder, vil vedkommende måtte tre ut av rådet etter endt toårsperiode hvis vedkommende ikke blir gjenvalgt som leder og ikke er medlem av rådet på annet grunnlag.

§ 4. Mellomkirkelig råds leder

Kirkemøtet velger ved særskilt avstemning leder for en periode på to år.

Medlemmer etter § 3 første ledd bokstav e er utelukket fra å bli valgt.

Hvis lederen tilhører § 3 første ledd bokstav d og trer ut av vervet i en økumeniske organisasjon i løpet av toårsperioden, fortsetter vedkommende som medlem og leder av rådet ut den toårsperioden vedkommende er valgt for.

Leder kan gjenvelges. Kirkemøtets valgkomité forbereder og gjennomfører valget av leder midt i valgperioden.

Rådet velger selv nestleder for en periode på to år.

2.5 Oppnevning til økumeniske organisasjoner

Dagens statutter for Mellomkirkelig råd § 4 lyder som følger:

§ 4. Rådet skal gjennom Kirkerådet legge fram for Kirkemøtet forslag til delegater til generalforsamlinger og rådsmøter i de økumeniske organisasjoner og forslag til medlemmer av de styrende organer i disse organisasjonene.

Rådet skal oppnevne representanter for Den norske kirke til internasjonale konferanser og deltagere i styrer og utvalg som ikke omfattes av første ledd.

Rådet kan oppnevne underutvalg til å utføre særskilte oppgaver etter behov og etter samråd med Kirkerådet.

Når det gjelder første ledd, vises det til at Kirkemøtet i 2011 behandlet en sak om Kirkemøtets oppnevningspraksis, hvor det gjorde følgende vedtak i sak KM 13/11:

1. Kirkemøtet delegerer til Kirkerådet å forestå valg og oppnevninger til eksterne råd og utvalg både nasjonalt og internasjonalt. Delegasjonen gjelder ikke oppnevning til Den norske kirkes lærenemnd, som fortsatt skal ligge til Kirkemøtet.
2. Ved oppnevning av representanter til økumeniske organer både nasjonalt og internasjonalt, skal oppnevningen finne sted på bakgrunn av en anbefaling fra Mellomkirkelig råd.
3. Kirkemøtet ber om å bli orientert om de oppnevninger som foretas.

I saksdokumentet understreket Kirkerådet følgende:

«Delegater i ulike økumeniske sammenhenger vil fortsatt ha en representasjon på vegne av Den norske kirke selv om oppnevning ikke har funnet sted i Kirkemøtet. Oppnevning vil skje i Kirkerådet, på fullmakt fra KM og i kraft av KRs mandat ifølge kirkeloven, jf. § 25» (sak KM 13/11 side 4).

Statuttene for Mellomkirkelig råd har ikke vært oppdatert på dette punktet, men det er det senere vedtaket fra Kirkemøtet som gjelder.

Det er forutsatt at oppnevningspraksisen Kirkemøtet vedtok i 2011, skal videreføres. Kirkerådets vedtak om oppnevning eller nominasjon, på bakgrunn av en anbefaling fra Mellomkirkelig råd, vil altså skje på vegne av Kirkemøtet og dermed Den norske kirke. Dagens praksis med at Mellomkirkelig råd drøfter kandidater med Bispemøtet før det gir sin anbefaling til Kirkerådet, vil bli videreført.

I tillegg til å nevne generalforsamlinger foreslås det også å inkludere *større møter* i de økumeniske organisasjonene. Et eksempel på dette er Kirkenes Verdensråds misjonskonferanse i Arusha i 2018, hvor Den norske kirke var representert med noen delegater. Tilsvarende møter bør også ha en forankring i en oppnevning av Kirkerådet.

Når det gjelder kandidatene til de styrende organer i disse organisasjonene, må det understrekes at det er de økumeniske organisasjonene som formelt velger kandidatene. Kirkerådet gjør kun vedtak om å nominere kandidatene. I noen tilfeller vil organisasjonenes egne nominasjonsprosesser – til og med under generalforsamlingene – tilsi at de nominerte kandidatene fra Den norske kirke ikke vil kunne bli valgt pga. ulike balanser (kjønn, ungdom, ordinert, lek, etc). I slike tilfeller kan det bli aktuelt at Den norske kirkes delegasjon under generalforsamlingen endrer Den norske kirkes forslag til kandidat, dersom det er nødvendig.³

Statuttens § 4 annet og tredje ledd foreslås opphevet for å forenkle regelverket. Oppnevningene etter annet ledd bør kunne behandles administrativt. Når det gjelder underutvalg, i dag Teologisk nemnd og Komiteen for internasjonale spørsmål, anses det som unødvendig å gi en regel om dette. Disse eller andre underutvalg kan videreføres eller endres, uavhengig av at det er en bestemmelse om dette i reglene.

³ I Kirkerådets nominasjon av kandidater til styret i Konferansen av europeiske kirker i 2013, vedtok Kirkerådet eksplisitt å gi Den norske kirkes «delegasjon på generalforsamlingen fullmakt til å endre nominasjonen under forhandlingene om det skulle vise seg nødvendig» (sak KR 19/13). Under forhandlingene viste det seg at dette var nødvendig.

Det var få høringsinstanser som kommenterte forslaget. Et flertall av de som uttalte seg om dette forslaget, ga sin støtte til det. Bispemøtet pekte på den annen side på at «hvis et overordnet hensyn gjelder effektivisering av saksbehandling og ressursforvaltning, synes det svært tungrodd å innrette en slik prosedyre (...). Prosedyren fremstår samlet sett derfor unødig tungvint.»

Kirkerådet viser til at Mellomkirkelig råd vil kunne ha et bredere nettverk og oversikt over aktuelle kandidater enn det sekretariatet alene vil kunne ha. Forslaget fikk dessuten oppslutning i høringen. Kirkerådet opprettholder derfor følgende forslag:

§ 5. Oppnevning og nominasjon til økumeniske organisasjoner

Rådet skal legge frem for Kirkerådet forslag til delegater til generalforsamlinger og større møter i de økumeniske organisasjoner og kandidater til av de styrende organer i disse organisasjonene.

2.6 Arbeidsutvalg

Etter de gjeldende statuttene skal Mellomkirkelig råd ha et arbeidsutvalg:

§ 7. Rådet skal ha et arbeidsutvalg som består av leder og nestleder, samt tre medlemmer med to varamedlemmer. Første varamedlem innkalles fast.

Bispemøtets representant i Rådet skal være ett av de fem medlemmene.

Arbeidsutvalget forbereder Rådets møter og treffer avgjørelser i de saker Rådet bestemmer.

Som følge av at rådets sammensetning reduseres, ble det foreslått også å redusere antallet medlemmer i arbeidsutvalget, slik at det består av fire medlemmer. Dette er samme størrelse som Kirkerådets arbeidsutvalg har i dag. Det anses ikke nødvendig å velge varamedlemmer til rådet. For øvrig foreslås det å forenkle bestemmelsen. Forslaget fikk bred støtte i høringen.

Kirkerådet opprettholder derfor følgende forslag:

§ 6. Arbeidsutvalg

Rådet skal ha et arbeidsutvalg som består av leder, nestleder, Bispemøtets representant og et rådsmedlem valgt av rådet.

2.7 Om årsmelding, generalsekretær og arbeidsform

De gjeldende statuttene for Mellomkirkelig råd har bestemmelser om årsmelding, generalsekretær og arbeidsform:

§ 3. Rådets årsmelding inngår i den samredigerte meldingen for De sentralkirkelige råd og legges fram for Kirkemøtet gjennom Kirkerådet.

Planer for arbeidet legges fram for Kirkerådet til godkjenning.

§ 8. Generalsekretær for Rådet tilsettes av Kirkerådet etter uttalelse fra Rådet i henhold til Personalreglement for Kirkerådet.

§ 9. Rådet velger den arbeidsform som er hensiktsmessig for arbeidet. Rådet skal ha minst to møter i året. For øvrig gjelder bestemmelsene i Regler for Kirkerådets virksomhet så langt de passer.

Siden statuttene sist ble vedtatt, har rapporteringsregimet i Den norske kirke endret seg betydelig, ved at det er Kirkerådet som avlegger rapport til Kirkemøtet og staten for Den norske kirkes virksomhet. Bestemmelsen i dagens § 3 er derfor ikke lenger dekkende. Av forenklingshensyn foreslås det at det ikke regelfestes hvordan Mellomkirkelig råds rapportering skal foregå. Kirkerådet forutsetter likevel at det internasjonale og økumeniske arbeidet skal rapporteres, både til Kirkerådet og Kirkemøtet, på egnet måte.

Nåværende statutter § 8 er utdatert. For det første er personalreglementet for Kirkerådet opphevet og erstattet av personalreglementet for Den norske kirke. For det andre har det i begge reglementene lenge vært fastsatt at det ikke er rådet, men arbeidsutvalget som har anledning til å uttale seg. Bestemmelsene om Mellomkirkelig råds innflytelse ved tilsetting av internasjonal direktør er omtalt nedenfor i avsnitt 2.9.3 om personalreglement for Den norske kirke. Det anses som unødvendig å gjenta dette i regelverket.

Også gjeldende statutter § 9, anses som overflødig. En tallfesting av antall møter i året var en regelteknikk som gjerne var forbundet med den statlige måten å regulere kirken på, forbundet med at det medførte en statlig plikt til å finansiere gjennomføringen av møtene. Kirkeordningsloven av 1953 hadde etter lovendring i 1984 for eksempel en bestemmelse om at «Kirkerådet holder møte inntil 5 ganger om året. Ekstraordinære møter kan holdes etter samtykke av departementet», jf. § 55. For øvrig legges det til grunn at bestemmelsene i Regler for Kirkerådets virksomhet gjelder så langt de passer, uten at det er nødvendig å slå dette fast i reglene.

Kirkerådet mente derfor i høringsnotatet at det er unødvendig å videreføre disse bestemmelsene fra dagens statutter i det nye regelverket. Det var få høringsinstanser som hadde synspunkter knyttet til årsmelding, generalsekretær og arbeidsform. *Nidaros bispedømmeråd* ga tilslutning til den foreslåtte endringen. *Agder og Telemark bispedømmeråd* uttalte at «det internasjonale økumeniske arbeidet i Dnk må inngå i Kirkerådets rapportering til Kirkemøtet.» I lys av dette, opprettholder Kirkerådet forslaget.

2.8 Mindre endringer og ikrafttredelse

Etter gjeldende statutter gjelder følgende for endring av statutter for Mellomkirkelig råd:

§ 10. Endringer i Rådets statutter vedtas av Kirkemøtet etter innstilling fra Rådet og Kirkerådet.

I regelverk gitt av Kirkemøtet er det vanlig praksis å fastsette at Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket. Dette åpner blant annet for å gjøre språklige tilpasninger og mindre endringer i regelverket i Kirkerådet, uten å måtte reise en sak for Kirkemøtet. Kirkerådet foreslår å ta inn en slik bestemmelse også her.

Avhengig av alternativene Kirkemøtet lander på i avsnitt 2.3.2, må det utformes ulike alternativer for ikrafttredelse. Hvis en går inn for alternativet hvor Kirkerådet oppnevner representantene fra bispedømmene, foreslås det å overlate til Kirkerådet når reglene skal tre i kraft. Hvis en går inn for alternativet hvor Kirkemøtet velger representantene, bør reglene tre i kraft fra valget på Kirkemøtet i 2020. Høringsinstansene delte denne vurderingen.

I tråd med Kirkerådets forslag om at leder og fire medlemmer velges på Kirkemøtet, foreslås følgende bestemmelse:

§ 7. Mindre endringer. Ikrafttredelse.

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i regelverket.

Reglene trer i kraft fra valget på Kirkemøtet 2020. Fra samme tidspunkt oppheves statutter for Mellomkirkelig råd.

2.9 Endringer i andre regelverk gitt av Kirkemøtet

2.9.1 Kirkemøtets forretningsorden

Mellomkirkelig råd er nevnt enkelte steder i Kirkemøtets forretningsorden. Etter § 1-4 møter Mellomkirkelig råds leder på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett, såfremt vedkommende ikke er valgt medlem av Kirkemøtet. Mellomkirkelig råds generalsekretær møter med talerett på Kirkemøtet etter samme paragraf.

Etter Kirkemøtets forretningsorden § 1-6 inviterer Kirkerådet i samråd med Mellomkirkelig råd aktuelle gjester til å delta under hele eller deler av Kirkemøtet.

Så lenge Mellomkirkelig råds leder blir valgt av Kirkemøtet, antas det at det vil være hensiktsmessig å videreføre bestemmelsen om at Mellomkirkelig råds leder også skal møte på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett. Hvis Mellomkirkelig råds leder oppnevnes av Kirkerådet, antar Kirkerådet at denne ordningen bør opphøre.

Praksis de senere år har vært at Mellomkirkelig råds generalsekretær ytterst sjelden har benyttet seg av taleretten, og kun etter forespørsel fra Kirkerådets direktør. Kirkemøtets forretningsorden § 1-4 fjerde ledd åpner for at Kirkemøtet «kan gi talerett i enkeltsaker til andre personer etter forslag fra dirigenten». I lys av praksisen og denne bestemmelsen, mener Kirkerådet at det er unødvendig å videreføre en særskilt talerett for internasjonal direktør.

Når det gjelder invitasjon av gjester, har praksis vært at Kirkerådet på sekretariatsnivå har invitert aktuelle gjester til å delta på Kirkemøtet. Siden Kirkerådets sekretariat også er – og fortsatt vil være – sekretariat for Mellomkirkelig råd også, anses det som overflødig å nevne «i samråd med Mellomkirkelig råd» i Kirkemøtets forretningsorden § 1-6.

De høringsinstansene som uttalte seg om endringene i Kirkemøtets forretningsorden, var opptatt av at lederen fortsatt skulle ha møte-, tale- og forslagsrett i Kirkemøtet. I lys av at det foreslås at lederen av Mellomkirkelig råd velges av Kirkemøtet, finner Kirkerådet det naturlig at vedkommende fortsatt skal ha møte-, tale- og forslagsrett i Kirkemøtet.

Kirkerådet har etter dette følgende forslag om endringer i Kirkemøtets forretningsorden:

§ 1-4 første og annet ledd skal lyde:

Med tale- og forslagsrett møter:

- leder av Mellomkirkelig råd, såfremt vedkommende ikke er valgt medlem av Kirkemøtet,
- 4 representanter for Ungdommens kirkemøte,

- 1 representant for hver av de tre teologiske fakultetene, oppnevnt av fakultetet selv,
- første varamedlem for døvemenighetenes medlem i Oslo bispedømmeråd,
- avtroppende medlemmer av Kirkerådet.

Med talerett møter:

- Kirkerådets direktør,
- *generalsekretæren* i Samisk kirkeråd, og
- én representant fra hvert kirkesamfunn som Den norske kirke har kirkefelleskap med.

§ 1-6 skal lyde:

§ 1-6. Invitasjon av gjester

Kirkerådet *inviterer aktuelle* gjester til å delta under hele eller deler av Kirkemøtet.

2.9.2 Regler for Kirkerådets virksomhet

Regler for Kirkerådets virksomhet § 4 nr. 6 slår fast at lederen av Mellomkirkelig råd, lederen av Samisk kirkeråd og lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål møter fast i Kirkerådet med tale- og forslagsrett. Som nevnt ovenfor, foreslås det å ikke gjøre endringer i dette.

2.9.3 Personalreglement for Den norske kirke

Personalreglementet for Den norske kirke § 12 åttende ledd fastsetter at «Ved intervju av søkere til stilling som generalsekretær for Mellomkirkelig råd eller Samisk kirkeråd skal leder eller annet medlem av vedkommende råd delta». Tilsvarende fastsetter § 14 fjerde ledd at «Ved tilsetting av generalsekretær for Mellomkirkelig råd eller Samisk kirkeråd har vedkommende råds arbeidsutvalg anledning til å gi uttalelse om hvilke tre personer blant søkerne rådet ønsker tilsatt».

Personalreglementet har tilsvarende ordninger for stilling som har særlig ansvar for ungdomsdemokratiet, jf. §§ 12 annet ledd og 14 femte ledd. I lys av dette antar Kirkerådet det fortsatt vil være hensiktsmessig å videreføre denne ordningen som ble vedtatt på Kirkemøtet i 2019 og trådte i kraft 1. juli 2019. Kirkerådet foreslo derfor kun språklige endringer i personalreglementet.

Det var få høringsinstanser som uttalte seg til forslaget. Kirkerådet opprettholder derfor forslaget:

§ 12 åttende ledd skal lyde:

Ved intervju av søkere til stilling som generalsekretær Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør skal leder eller annet medlem av henholdsvis Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd delta.

§ 14 fjerde ledd skal lyde:

Ved tilsetting av generalsekretær for Samisk kirkeråd eller internasjonal direktør har henholdsvis Samisk kirkeråds arbeidsutvalg og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg anledning til å gi uttalelse om hvilke tre personer blant søkerne rådet ønsker tilsatt.

2.9.4 Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja

Reglement for representasjon på vegne av Den norske kyrkja regulerer forholdet mellom blant annet lederen av Kirkerådet og lederen av Mellomkirkelig råd. Dette reglementet har ikke vært revidert siden det ble vedtatt av Kirkemøtet i 1996. Blant annet som følge av etableringen av en fast preses og endringene som følge av det nye regelverket for Mellomkirkelig råd, mener Kirkerådet at dette reglementet bør revideres. Arbeidet med å revidere dette reglementet vil imidlertid ta noe mer tid. Kirkerådet vil derfor komme tilbake med et forslag til nytt reglement til Kirkemøtet på et senere tidspunkt.

3. Overgangsordninger

3.1 Valg av representanter fra bispedømmene

Hvordan Mellomkirkelig råd skal velges eller oppnevnes avhenger av hva slags regler Kirkemøtet fastsetter på Kirkemøtet i 2020. I forbindelse med at Kirkemøtet vedtok å be Kirkerådet forberede en sak om regelverk for Kirkemøtet til Kirkemøtet i 2020, uttalte kirkemøtekomiteen at «det må være opp til Kirkemøtet 2020 å bestemme hvorvidt det skal gjennomføres valg til Mellomkirkelig råd» på Kirkemøtet 2020.

Siden statuttene for Mellomkirkelig råd fortsatt gjelder inntil Kirkemøtet opphever dem, vil valget på Mellomkirkelig råd måtte forberedes på vanlig måte til Kirkemøtet 2020. Det innebærer at Kirkemøtets nominasjonskomité, på bakgrunn av innhentede forslag fra bispedømmerådene, vil fremme en liste på elleve medlemmer og elleve varamedlemmer til Mellomkirkelig råd til Kirkemøtet. Avhengig av hva Kirkemøtet går inn for, kan en se for seg følgende alternativer:

- 1) Hvis Kirkemøtet ønsker å videreføre dagens sammensetning, velger Kirkemøtet de elleve medlemmene og de elleve varamedlemmene etter dagens ordning.
- 2) Hvis Kirkemøtet vedtar Kirkerådets forslag til vedtak i saken, utarbeider Kirkemøtets valgkomité et forslag til fire medlemmer og fire varamedlemmer med utgangspunkt i kandidatene som er foreslått fra Kirkemøtets nominasjonskomité.
- 3) Hvis Kirkemøtet ønsker å endre antallet representanter fra bispedømmene i tråd med alternativ 2 i avsnitt 2.3, men at Kirkemøtet fortsatt skal velges disse, utarbeider Kirkemøtets valgkomité et forslag til seks medlemmer og seks varamedlemmer med utgangspunkt i kandidatene som er foreslått fra Kirkemøtets nominasjonskomité.
- 4) Hvis Kirkemøtet ønsker å gå inn for alternativ 1 i avsnitt 2.3, hvor Kirkerådet oppnevner medlemmene fra bispedømmet, oversendes kandidatene foreslått fra Kirkemøtets nominasjonskomité til Kirkerådet. Kirkerådet foretar deretter oppnevning i sitt konstituerende møte. I så fall legges det til grunn at dagens Mellomkirkelig råd fungerer inntil nytt råd er oppnevnt.

3.2 Oppnevning av andre medlemmer

Ex officio-medlemmene vil fortsatt være medlemmer av rådet uten behov for ny oppnevning. Når det gjelder de andre oppnevnte medlemmene, legger forslaget opp til at Bispemøtet, Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken, Bibelselskapet og

misjonsorganisasjonene skal foreta sine oppnevninger før Kirkemøtet eller Kirkerådet velger eller oppnevner representantene fra bispedømmene. Kirkerådet legger til grunn at representantene fra Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken, Bibelselskapet og misjonsorganisasjonene ikke bør oppnevnes før Kirkemøtet har tatt stilling til om de to sistnevnte også skal bli representert i rådet.

Det foreslås derfor at Bispemøtet bes om å oppnevne sin representant i forkant av møtet, mens de andre organisasjonene bes om å oppnevne sine representanter i etterkant av at Kirkemøtet har vedtatt regelverket.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Økonomisk innsparing er ikke en drivkraft for å foreslå en omorganisering av Mellomkirkelig råd. Omorganiseringen skal sikre bedre ressursutnyttelse. En reduksjon i antallet medlemmer vil medføre at møtekostnadene reduseres.